

# Nej, vi är inte rasister allihop

Svenska Dagbladet den 11 november 2021

Jag loggar in på zoom tillsammans med ett 30-tal av mina professorskollegor. De nyanställda mångfaldskonsulterna, fyra till antalet, är också på plats. Med strålande leenden hälsar de oss välkomna till 90 minuters mångfaldsutbildning.

En av dem delar sin skärm och klickar fram den första powerpoint-bilden som med stora bokstäver berättar att "vi är alla rasister". Konsultens stora leende påverkas inte av denna utsaga, snarare tvärtom. "Jajamen, så är det", säger hon, "men det behöver ni inte vara ledsna för, det är lika för oss alla, vi är rasister allihop".

Vi som deltar i utbildningen gör det huvudsakligen för att vi måste. I mitt fall handlar det om att en ny professor ska anställas vid den nationalekonomiska fakulteten och jag ingår i gruppen som sällar och intervjuar kandidater. För att få göra det behöver jag gå en mångfaldsutbildning. Men jag är också genuint intresserad av mångfaldsfrågor. Även om jag i min egen forskning mest fokuserar på kön och kvinnors underrepresentation, är jag medveten om att motsvarande problem finns i ännu högre grad vad gäller etnicitet.

Och även om jag tycker att det är lite plumpt att börja ett utbildningstillfälle med att berätta för deltagarna att de är rasister, kan jag nog gissa varför.

För det första tror de att det ska vara ett påstående som ska leda till livlig diskussion. För det andra vill de jämställa oss genom att påpeka att vi är där på lika villkor – deltagare eller konsult, vi är ju rasister allihop. Och för det tredje tror jag att de upplever det vara sant – åtminstone med deras definition av vad det innebär att vara rasist. Det kan räcka med att ha någon enda fördom – oavsett hur oskyldig – om någon enda grupp, för att klassas som rasist, och då är det förmodligen sant att vi alla är i den fållan.

Reaktionerna från de andra deltagarna antyder dock att de inte gör samma välvilliga gissningar. De tycker bara att det är dumt. Jag hinner se många resignerade ansiktsuttryck innan kamerorna en efter en stängs av. Alla stannar timmen ut, bakom sina nu avstängda kameror – allt annat vore omöjligt. Men bristen på engagemang bland deltagarna är slående, och konsulternas försök till diskussion misslyckas kapitalt.

Jag lämnar mötet med känslan av att en möjlighet gått förlorad. Jag är övertygad om att de allra flesta av mina kollegor, precis som jag, skulle vara såväl kapabla till som intresserade av djupgående diskussioner om konceptet mångfald. Men när mångfaldskonsulterna inledde med att kalla oss alla för rasister blev det platt fall.

För det första ignorerade konsulterna därigenom alla gråskalor – de jämställer den som har en eller annan fördom men som redan jobbar på att inte låta dessa få styra, med dem som aktivt beskriver och behandlar människor av ett annat kön eller etnicitet illa. Men det är skillnad. För det andra har uttalanden som detta ofta samma effekt som när en förälder inleder en uppläxning av sitt barn med

en förskyllan som barnet uppfattar som orättfärdig: den uppläxade slutar att lyssna. De vuxna i zoom-mötet stänger också av – inte bara kameran utan också sitt intresse.

**Johanna Möllerström**